

**IZBOR IZ AKTIVNOSTI FAKULTETA ZA TURISTIČKI I
HOTELSKI MENADŽMENT, OPATIJA / TÄTIGKEITEN DER
FAKULTÄT FÜR TOURISMUS- UND HOTELMANAGEMENT,
OPATIJA / ACITIVITIES OF THE FACULTY OF TOURISM
AND HOSPITALITY MANAGEMENT, OPATIJA**

**DIPLOMIRALI
NA FAKULTETU ZA TURISTIČKI I HOTELSKI MENADŽMENT,
OPATIJA U 2000. GODINI**

Diplomirali na VII/1 stupnju i stekli zvanje diplomirani ekonomist

1. Abram Vuletić Ana	35. Bračun Valentina	67. Čiković Melba (8942/92)
2. Andesilić Danijela	36. Bradetić Metka	68. Čosić Anita
3. Androić Ivana	37. Brajdić Saša	69. Čoso Sandra
4. Anić Anita	38. Bratić Patricija	70. Čurčić Mladenka
5. Anić Renata	39. Brazzoduro Nataša	71. Dabčević Alen
6. Antunović Romea	40. Brčić Ilona	72. Dervišević Ahmet
7. Arbanas Jagoda	41. Brdarić Alisa	73. Desput Gordana
8. Babić Mladen	42. Brkan Josipa	74. Dežmarić – Krofak Dejan
9. Bačić Igor	43. Brkić Vanita	75. Dičić Daniel
10. Bagarić Lidija	44. Brnadić Josip	76. Dijan Danko
11. Bajt Robert	45. Bujan Sandi	77. Dijanić Dubravka
12. Balija Martina	46. Bukovac Irena	78. Dragoslavić Damir
13. Balorda Aco	47. Bukovac Tamara	79. Dundović Danijel
14. Banović Martina	48. Butković Marija	80. Erak Edi
15. Baranović Silvia	49. Butković Tamara	81. Facchini Mario
16. Barjašić Ante	50. Butorac Slaven	82. Ferić Nada
17. Bebić Jurica	51. Butorić Željkan	83. Firšt Tamara
18. Beg Antonio	52. Car Irena	84. Frančičević Doris
19. Beg Sandra	53. Cattunar Taras	85. Franković Helena
20. Benčić Marin	54. Cemović Ivana	86. Franković Iva
21. Benić Ivana	55. Corazza Ariana	87. Galić Silvana
22. Benić Tanja	56. Crljenko Ivana	88. Gašparović Fides
23. Benzon Marina	57. Csizmadia Martina	89. Gašperov Marko
24. Bešvir Denis	58. Cupać Branka	90. Gjud Željko
25. Betić Robert	59. Curl Ingrid	91. Glavan Darija
26. Bićanić Anica	60. Čače Anita	92. Gojanović Tamara
27. Biga Nikolina	61. Čanić Vedrana	93. Golić Milica
28. Bijelić Darko	62. Čeke Barbara	94. Gracin Alen
29. Bilan Sandra	63. Černeka Sebastiano	95. Grbac Sendi
30. Blagojević Davorin	64. Čubranić Marija	96. Gregorović Ingrid
31. Blažeković Katarina	65. Čatipović Zrinka	97. Grgurić Nikola
32. Bočkor Robert	66. Čiković Melba (10962/95)	98. Habazin Vesna
33. Bogdan Ivana		
34. Borovčak Karla		

99. Herak Karmen	151. Luketić Miroslav	204. Pečar Vera
100. Hodak Iva	152. Luketić Višnja	205. Pejić Ines
101. Ilić Bernard	153. Lukić Tamara	206. Peleponjko Mirela
102. Ivančić Gordana	154. Luksetić Mirjan	207. Penava Branimir
103. Ivanković Zagorka	155. Macan Marija	208. Penavić Marijana
104. Ivičak Darko	156. Macanović Neven	209. Penavić Zvonimir
105. Ivković Tomislav	157. Malatesta Lorena	210. Perčić Daria
106. Jarić Mirjana	158. Malić Saša	211. Perić Ivo
107. Jarić Slađana	159. Maračić Martina	212. Pernar Davor
108. Josipović Sandra	160. Mardešić Nikolina	213. Peroš Ante
109. Jurada Haris	161. Marić Mario	214. Peruzza Petra
110. Jut Josipa	162. Maršić Samanta	215. Peša Tomislav
111. Kapović Gordan	163. Martinić Hari	216. Peterko Davor
112. Karamarko Karina	164. Martišković Zdravko	217. Pezelj Karmen
113. Kardum Anita	165. Marušić Tihomir	218. Pigac Sanja
114. Kašovski Igor	166. Maruškić Margarita	219. Piškulić Silvija
115. Katić Ivica	167. Maškarin Sanjin	220. Pogačić Andrej
116. Kesić Daliborka	168. Matas Danka	221. Popović Mirela
117. Kinkela Dario	169. Mavrović Nives	222. Popović Sergije
118. Klačmer Marina	170. Medić Katarina	223. Pranjić Marijana
119. Klanac Robert	171. Međusorac Sandra	224. Pribjegović Duška
120. Klanček Mario	172. Mičetić Tomislav	225. Radessich Viliam
121. Klarić Ivana	173. Mihalić Damir	226. Radešić Helena
122. Klimko Tomara	174. Mikelić Lidija	227. Radešić Rosemary
123. Kokot Danijela	175. Mikić Ljerka	228. Radić Dina
124. Komadina Romana	176. Miletić Damjan	229. Rajko Vesna
125. Kosić Željka	177. Milinovich Ingrid	230. Rendić Martina
126. Kotur Nikolina	178. Milohanović Romina	231. Ribarević Sretan
127. Ković Linda	179. Miloš Krešimir	232. Ribarović Mariza
128. Kožul Emilija	180. Milovac Marijana	233. Ristić Irena
129. Kožul Mario	181. Mislej Zoran	234. Rogovski Marina
130. Kraljić Jelena	182. Miškić Irena	235. Rukavina Snježana
131. Kraljić Katica	183. Mitrović Dražen	236. Rumac Sonja
132. Kramberger Ema	184. Mladin Ester	237. Rutić Renate
133. Kranjec Markešić Amalija	185. Močan Hrvoje	238. Ružić Đenifer
134. Kreković Dunja	186. Morić Ankica	239. Sabljo Ivan
135. Kriste Elizabeta	187. Mrva Ivan	240. Sadiković Salem
136. Krpetić Zrinka	188. Mucić Josipa	241. Sakan Tončica
137. Kulišić Biljana	189. Muić Marija	242. Savić Dragana
138. Kuprešanin Bojan	190. Mustać Sandra	243. Seljak Damira
139. Kuzmanić Vinko	191. Nalis Patricija	244. Senčić Adriana
140. Lakić Monika	192. Neznanović Damir	245. Sičić Josipa
141. Lela Ivo	193. Nikolić Ivana	246. Sić Margareta
142. Lesić Jasminka	194. Nimac Željana	247. Simić Dunja
143. Liverić Srdan	195. Novaković Danijela	248. Siročić Anita
144. Longin Vesna	196. Oberčkal Tamara	249. Slavica Dalibor
145. Lorković Krunoslav	197. Oltean Marko	250. Smoković Jadranka
146. Lučić Višnja	198. Opačić Tamara	251. Sokolić Eleonora
147. Lučin Kristina	199. Palmić Igor	252. Spahija Damir
148. Lukač Damir	200. Parčina Duška	253. Stanić Elda
149. Lukanović Mladen	201. Pavelić Monika	254. Stanišić Antonija
150. Lukanović Sabina	202. Pavlak Antonija	255. Stojanov Slavo
	203. Pavlović Goran	256. Stura Anita

257. Supan Magdalena	280. Tomić Mirela – Benedikta	301. Vidošević Damir
258. Surać Slavica	281. Špoljar Ana	302. Vitas Željko
259. Šaban Vjera	282. Šporčić Martina	303. Vivoda Jasminka
260. Šarić Ivana	283. Štefan Rudolf	304. Vlačić Ester
261. Šebečić Ljerka	284. Štefanac Mirjana	305. Vlahović Vesna
262. Šeparović Frano	285. Tomin Bruna	306. Vlastelica Ivica
263. Šestan Hrvoje	286. Tomisich Loredana	307. Vlašić Dubravka
264. Šestan Ivan	287. Tomulić Marin	308. Vončina Sanja
265. Šimac Ana	288. Trgo Špiro	309. Vošić Greco Smiljana
266. Šimac Stelia	289. Trifunović Dejan	310. Vrtičević Suzana
267. Šimić Dean	290. Trinajstić Branka	311. Vučaj Cyntia
268. Šintić Irena	291. Turčić Josip	312. Vučetić Barbara
269. Štemberga Nensi	292. Turk Jasenka	313. Vučetić Nediljko
270. Šubat Tatjana	293. Tušek Renata	314. Zanketić Patricia
271. Šuljić Diogen	294. Tutić Milan	315. Zrnčić Maja
272. Šuljić Marijan	295. Uhač Sanja	316. Železnik Kristina
273. Švabenić Ksenija	296. Urukalović Tanja	317. Žikić Saša
274. Šverko Iva	297. Urban Loredana	318. Žižak Frane
275. Tataj Arja	298. Valenčić Irena	319. Žižuč Irena
276. Terihaj Meri	299. Vickov Ana	320. Žmak Slaven
277. Terlević Suzana	300. Vidić Perinka	321. Žubrinić Anita
278. Tokić Sanja		322. Žunić Ivica
279. Tomažić Maja		

MAGISTRIRALI NA FAKULTETU ZA TURISTIČKI I HOTELSKI MENADŽMENT, OPATIJA U 2000. GODINI

1. Deželjin Zlatko
2. Krajnović Aleksandra
3. Lončar Slavko
4. Novaković Trpimir
5. Sablić Andrej
6. Šimunić Mislav

SAŽECI OBRANJENIH MAGISTARSKIH RADOVA (u vremenu od 21. veljače do 5. prosinca 2000. godine)

Zlatko Deželjin

RESTRUKTURIRANJE U TURISTIČKOM GOSPODARSTVU OTOKA S NAGLASKOM NA HOTELIJERSTVO RABA

Otok Rab posjeduje sve bitne prirodne uvjete relevantne za razvoj turističko-hotelijske gospodarske djelatnosti, kao i tehničke i ljudske pretpostavke za takav razvitak. Doduše, neke su tehničke pretpostavke od kraja 80-ih godina i početka 90-ih do danas stagnirale i nazadovale, zbog ratnih i poratnih nedaća. To se dogodilo u doba kada je svijetu turističko-hotelijsko gospodarstvo doživjelo daljnji razvitak, ne samo u kvantitativnom nego prvenstveno u kvalitativnom smislu. Otuda i potreba ne samo obnavljanja već i restrukturiranja turističkog gospodarstva, a time i ostalih gospodarskih djelatnosti koje su tijesno povezane za razvitak turizma. Problem je utoliko veći što je raniji, uglavnom, ekstenzivni razvitak turizma na otoku doveo do određenog nesklada između raspoloživih (izgrađenih) tehničkih, pa i ljudskih resursa turizma s jedne strane, te turizmoloških vrijednosti prirodnih uvjeta

otoka s druge strane. Problem je i u određenim disproporcijama u gospodarskoj strukturi na otoku uključujući i ugostiteljsko-hotelijsku gospodarstvenu djelatnost u odnosu na njeno okruženje.

Posljedice su toga: nedopustivo niska ekonomska učinkovitost, opasnost od devastiranja prirodnih uvjeta i nazadovanja u uporabi ljudskog kapitala. Sve se to zbiva u uvjetima oskudice investicijskog kapitala.

Tako se u problemu restrukturiranja kristalizira i najteži i najsloženiji dio ekonomskog razvoja, a time i socioekološke problematike u budućem razvitku otoka Raba. S tim u svezi u radu se pokušalo odgovoriti na 4 osnovna pitanja: 1. Do kojega stupnja razvoja je stiglo turističko-hotelijsko gospodarstvo Raba i kojim metodama je to postignuto? 2. Kakvu vrstu i strukturu turističke potražnje ono danas zadovoljava? 3. Koje su potrebne strukturne promjene turističko-hotelske ponude za prilagođavanje zahtjevima svjetskog turističkog razvoja? i 4. Što je potrebno učiniti i u kojem pravcu razvijati turističko-hotelijsko gospodarstvo na otoku, kako ga restrukturirati, odnosno kako ga osposobiti da kreira upravo takav ukupni turistički proizvod

koji će što potpunije zadovoljiti potrebe turista i njihove potražnje na domaćem i međunarodnom turističkom tržištu?

*Obranjen magistarski rad
dana 6. studenog 2000. godine pred komisijom:
prof. dr. Zoran Ivanović
prof. dr. Franjo Radišić
doc. dr. Jože Perić*

Aleksandra Krajnović

**TURISTIČKE PRIVLAČNOSTI
NOVIGRADA ISTARSKOG I
MOGUĆNOSTI NJIHOVE
KVALITETNIJE VALORIZACIJE**

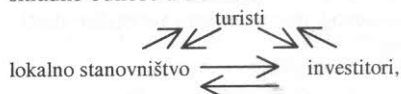
Magistarski rad "Turističke privlačnosti Novigrada istarskog i mogućnosti njihove kvalitetnije valorizacije" pripada znanstvenom području destinacijskog managementa. U radu se multidisciplinarnim pristupom prikazuje model turističke destinacije s posebnim osvrtom na turističke privlačnosti, koje predstavljaju ishodište turističkog razvoja. Kao destinacija - model izabran je Novigrad istarski, gradić zanimljiv prvenstveno po tome što nije proživio burni turistički razvoj poput susjednog Poreča i Umaga, što se u ovom trenutku zaokreta u percipiranju turističkog razvoja može smatrati svojevrsnom prednošću.

Iz tog je razloga već u uvodnom dijelu rada istaknuta upravo ova komparativna prednost, kojom je Novigrad gradić koji je na turističkim prostorima zapadne Istre uspio zadržati kolorit i atmosferu malog ribarskog mjesta. U prvom dijelu rada opisuju se i ostale turističke privlačnosti mjesta, s posebnim osvrtom na prirodne čimbenike i kulturno-povijesnu baštinu. Posebno se ističe geografski položaj Grada - blizina emitivnih tržišta - kao turistička komparativna prednost par excellence, što se čini još značajnijim u našim uvjetima nerazvijenosti prometne infrastrukture. Zaključuje se da se turistička privlačnost grada

Novigrada zasniva na slijedećim čimbenicima: blizina emitivnih tržišta, prirodne privlačnosti, kulturno-povijesni spomenici i atmosfera mjesta, što predstavlja "gotovo idealne" pretpostavke za turistički razvoj.

Ovakav pregled osnovnih čimbenika razvoja turističke destinacije ne bi bio potpun kad ne bi sadržavao i rezultate ispitivanja želja i prohtjeva suvremenih turista. Rezultati istraživanja tržišta - anketiranja novigradskih posjetitelja tijekom 1998. i 1999. godine čine stoga logički nastavak rada. Pri tom je značajno to što turističke preferencije jasno ukazuju na poželjan smjer djelovanja - k održivom razvoju ili *soft* turizmu. Vrijednost je ovih istraživanja i u tome što se takvi rezultati prvi put objavljuju te mogu biti predmet zanimljivih daljnjih istraživanja, bilo na području destinacijskog managementa općenito, ili pojedinih zasebnih područja (kao npr. gastronomija, ponuda kulturnih i animacijskih sadržaja i dr.).

Treći dio rada obuhvaća strategiju daljnjeg razvoja Grada na principima suvremenog destinacijskog managementa. Pri tome se posebno ističe značaj uspostave sustava Total Quality Managementa i njegove primjene na razini turističke destinacije. Zaključuje se da je formula daljnjeg razvoja adekvatnija turistička valorizacija prirodnih i društvenih potencijala uz maksimalno očuvanje autohtonosti ambijentalnih elemenata te prirodnih vrednota i kulturno-povijesne baštine, istovremeno uvažavajući potrebe i želje posjetitelja i omogućavajući kvalitetu života lokalnog stanovništva te poslovni interes investitorima u turizmu, prije svega malom i srednjem poduzetništvu. To implicira skladne odnose u tokutu:

koji su temelj za izgradnju kvalitetnijeg i *dostojanstvenijeg* turizma (Jafari, 1998).

Od masovnog turizma, zaokret treba izvršiti prema alternativnim oblicima

mekog turizma, prilagođenog pojedinim tržišnim grupama i pojedincima, odnosno omogućiti razvoj selektivnih oblika turizma, koji produžuju trajanje turističke sezone. Takav je zaokret moguće postići jedino uvođenjem sustava Total Quality Managementa u upravljanju turističkom destinacijom. Preduvjeti za ostvarenje tog cilja su: koordinacija svih elemenata turističkog sustava te kvalitativan pomak u turističkom djelovanju. Unatoč brojnim prirodnim i kulturnim preduvjetima za razvoj turizma, postoje međutim i ograničenja za kvalitetniji turistički razvoj na principima TQM-a. Jedno od najvećih ograničenja predstavlja nedovoljno razumijevanje i pridavanje važnosti upravljanja kvalitetom turističkog proizvoda u destinaciji te njegovog doprinosa ukupnom gospodarskom razvoju mjesta, nedovoljno uključivanje svih elemenata turističkog sustava u postizavanje tog cilja i nedovoljna sinhroniziranost pojedinih elemenata sustava u turističkom djelovanju. Uzrok svemu tome je nedostatak strateškog plana kvalitetnog turističkog razvoja, s ciljem povećanja turističke potrošnje. Čini se također da lokalna turistička zajednica, koja bi trebala postati nositelj upravljanja kvalitetom u destinaciji, nije stekla potrebne preduvjete za ostvarenje ove, tako značajne uloge. Jedan od mogućih razloga zasigurno leži u sustavu turističkih zajednica u našim uvjetima, u kojem one ne mogu kvalitetno ostvarivati svoj zadatak.

Rješenja treba pronalaziti na lokalnoj razini, prije svega u nužnim promjenama u načinu razmišljanja i pridavanju prioriteta kvalitetnom i održivom turističkom razvoju, pa do promjena u legislativi sustava turističkih zajednica u koju je nužno ugraditi načela primjene TQM-a i suvremenog managementa turističke destinacije.

*Obranjen magistarski rad
dana 5. prosinca 2000. godine pred komisijom:
prof. dr. Ivanka Avelini Holjevac
prof. dr. Franjo Radišić
prof. dr. Borislav Šimundić
prof. dr. Hrvoje Turk*

Slavko Lončar

STRATEGIJA UPRAVLJANJA FINANCIJSKIM ODLUKAMA

Strategija upravljanja financijskim odlukama konkretnije, dugoročne financijske odluke koje donose poduzeća u cilju osiguranja svojeg tekućeg i budućeg poslovanja, predstavlja predmet analize izložene u ovom radu. Analizirajući i shvaćajući svoju tekuću financijsku poziciju, poduzeća i njihov menadžment relativno lako donose poslovne odluke koje se odnose na tekuće poslovanje. Znatno složenije i teže je takve odluke donositi na duži rok, jer je budućnost, općenito, uglavnom nepredvidljiva, odnosno, budućnost poslovanja vrlo često je neizvjesna ili pak u najmanju ruku rizična. Zato donošenje pravilnih dugoročnih financijskih odluka u poduzećima predstavlja poseban problem.

Kako bi doskočila tom problemu, poduzeća su primorana, sagledavajući vlastiti financijski položaj, analizirajući svoje financijske izvještaje i proučavajući oportunističke prilike dodatnih financijskih sredstava iz vanjskih izvora, donositi optimalne kratkoročne, srednjoročne i dugoročne poslovne odluke, sve s ciljem, kako trenutnog tako i dugotrajnog stvaranja temelja za vođenje i ekspanziju poslovanja, a u skladu s vlastitom strategijom u domeni poslovne filozofije.

Da bi se objasnila i opisala priroda financiranja i strateška uloga financijskih odluka, magistarski rad rasčlanjen je u nekoliko dijelova. Najprije se govori o temeljnim pretpostavkama za donošenje strateških financijskih odluka, što obuhvaća analizu financijskih izvještaja i pokazatelja te značenje financijskog planiranja. Nakon toga daje se znanstveni i stručni pogled na upravljanje kratkoročnim i srednjoročnim financijskim odlukama, odnosno detaljno se analizira strategijsko značenje financijskih odluka iz domene kratkoročnog i srednjoročnog financiranja poslovanja poduzeća.

Središnji, najobimniji, dio rada posvećen je glavnim izvorima i oblicima dugoročnog financiranja, i to dugoročnim bankarskim kreditima i pribavljanju novčanih sredstava putem emisije vrijednosnih papira, s posebnim osvrtom na financijska tržišta i tržišta kapitala. U tom su dijelu ukratko obrazložene i osobitosti kretanja cijena vrijednosnica na tržištima kapitala. Tu su izloženi i osnovni modeli i metode koje se koriste kod procjene vrijednosti dionica i obveznica.

Zadnje poglavlje govori o financijskim odlukama u domeni financijskoga restrukturiranja poduzeća, pri čemu se uz pravilan odabir znanstvenih i stručnih metoda posebno analiziraju strateške financijske odluke koje su neizbježne prilikom prodaje ili spajanja poduzeća, odnosno strateške odluke koje se donose u uvjetima sanacije ili likvidacije poduzeća.

U zaključku, uz sumarni presjek rada, iznijet je i osobni kritički osvrt na značajne aktualne globalne tendencije koje utječu na donošenje strateških poslovnih odluka poduzeća.

*Obranjen magistarski rad
dana 21. veljače 2000. godine pred komisijom:
prof. dr. Dragan Roller
prof. dr. Zoran Ivanović
doc. dr. Jože Perić*

Trpimir Novaković

UPRAVLJANJE VLASNIČKIM VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA NA HRVATSKOM TRŽIŠTU KAPITALA

Osnova magistarskog rada je analiza upravljanja dionicama kao vlasničkim vrijednosnim papirima u uvjetima nerazvijenog hrvatskog tržišta kapitala, uzimajući u obzir specifičan nastanak tih vrijednosnih papira kroz pretvorbu i privatizaciju društvenog vlasništva i nastojanje uspostave razvijenog i transparentnog vlastitog tržišta kapitala kao pokretača bržeg gospodarskog razvoja.

U *uvodu* je definiran problem istraživanja iz kojega proizlazi i glavni cilj rada, a to je istražiti koliko je razvijeno dioničarstvo u Republici Hrvatskoj, kako funkcionira domaće tržište kapitala, kakve su mogućnosti upravljanja vlasničkim vrijednosnim papirima od strane njihovih vlasnika, kako se mogu iskoristiti iskustva zemalja s razvijenim tržištima kapitala i onih u tranziciji kao što je i Hrvatska, te kakve su mogućnosti daljnjeg razvoja dioničarstva i tržišta kapitala kao mehanizma i pokretača bržeg ukupnog gospodarskog razvoja u Republici Hrvatskoj.

Kako bi se ostvario postavljeni cilj istraživanja, rad je podijeljen, pored uvoda i zaključka, u tri analitička dijela koji se sadržajno nadovezuju.

U prvom dijelu prezentiran je teorijski osvrt na problematiku vrijednosnih papira, napose dionica, tržišta kapitala i upravljanja portfeljom vlasničkih vrijednosnih papira. Osobito su detaljno pojmovno određene i objašnjene vrste vlasničkih vrijednosnih papira te prava vlasnika, odnosno dioničara. Također su objašnjena tržišta kapitala, pogotovo burza kao najorganiziraniji oblik sekundarnog financijskog tržišta, gdje se vrši optimalna alokacija slobodnog kapitala, koja se provodi trgovanjem vrijednosnicama, te kao takva ima funkciju razvoja slobodnog poduzetništva, preuzimanja rizika i kreacije portfelja vrijednosnica. U ovom dijelu prezentirano je i upravljanje portfeljom vlasničkih vrijednosnih papira odnosno dionica gdje su najprije analizirani rizici ulaganja, a zatim modeli i metode analize dionica s naglaskom na različita burzovna izješća koja bi trebala sekundarna tržišta kapitala učiniti transparentnijim za investitore.

U *drugom dijelu* analizirani su procesi privatizacije i nastajanje tržišta kapitala u nekoliko tranzicijskih zemalja Srednje i Istočne Europe (Češkoj, Mađarskoj i Sloveniji) da bi se mogla izvršiti komparativna analiza ovih procesa i tranzicijskih dostignuća Hrvatske i bivših planskih gospodarstava Srednje i Istočne

Europe. Polazi se od jedinstvenih ciljeva koje su zemlje s planskim gospodarstvima sebi odredile postići kroz tržišnu transformaciju koja ima svoju prijelomnu etapu u procesu privatizacije, koji je, slijedeći različite naslijeđene ekonomske strukture i različita iskustva gospodarskog razvitka, realiziran različitim modelima. Pri tome je istaknuto da usporedo s procesom privatizacije, kao osnovne zadaće, ali i komponente ekonomskih reformi, sve tranzicijske zemlje rade na uspostavi zakonske i institucionalne regulative za uspješno pokretanje nacionalnih tržišta kapitala kao institucionalnih pokazatelja stanja nacionalnih gospodarstava, oscilacija vrijednosti nacionalnih gospodarskih jedinica, likvidnosti nacionalnog tržišta, dinamičnosti i otvorenosti gospodarstva za institucionalne i privatne investitore. Obzirom da su ta tržišta nastala raspadom socijalističkog poretka, na kraju ovog dijela naglašeno je da se ova tržišta kapitala odlikuju određenim posebnostima u usporedbi s klasičnim zapadnim tržištima kapitala kao što su trgovanje nekim tipično privatizacijskim papirima-derivatima, nastalim u procesu privatizacije (privatizacijski vaučeri, kompenzacijski kuponi, obveznice stare devizne štednje itd.), zatim velik broj malih, neprofesionalnih, nelikvidnih investitora (mali dioničari, sudionici vaučerske privatizacije itd.), netransparentnost i slaba informiranost što otežava znatniji ulazak inozemnih institucionalnih investitora.

U trećem dijelu dat je kritički prikaz sadašnjeg stanja razvoja dioničarstva i tržišta kapitala u Hrvatskoj. Polazeći od specifičnosti hrvatskog tranzicijskog procesa ističe se kako Hrvatska dijeli neka obilježja prijelaznih gospodarskih procesa s ostalim tranzicijskim gospodarstvima, no isto tako bilježi i takve posebnosti, koje zahtijevaju oprez pri komparaciji tranzicijskih dostignuća Hrvatske i bivših planskih gospodarstava Istočne Europe. U ovom dijelu je vrlo iscrpno, koristeći se metodom analize i deskripcije, prikazan hrvatski model odnosno proces pretvorbe i privatizacije s kritičkim osvrtom na

rezultate koji su ostvareni tim procesom u usporedbi s proklamiranim ciljevima. Također je detaljno objašnjen nastanak i razvoj dioničarstva u Hrvatskoj te nastanak, razvoj i funkcioniranje hrvatskog tržišta kapitala koje je potkrijepljeno čitavim nizom raznih podataka, pregleda, grafikona i tablica.

U zaključku sintetiziraju se osnovni činioci, postavke i rezultati istraživanja. Zaključuje se da je za razvoj dioničarstva i tržišta kapitala u Hrvatskoj neophodno upotpuniti zakonodavni okvir i ostalu regulativu kojom se uređuje tržište kapitala, osigurati transparentnost tržišta i učinkovitu zaštitu investitora kao i dobru informiranost svih sudionika te ostalu infrastrukturu po uzoru na razvijena svjetska tržišta kapitala. Među vlastitim promišljanjima i prijedlozima za afirmaciju i intenzivniji razvoj dioničarstva i tržišta kapitala u Republici Hrvatskoj ističe se nužnost dovršetka privatizacije preostalog državnog vlasništva, poticanje razvitka tzv. radničkog dioničarstva poznatog kao ESOP-program i neminovne potrebe postojanja institucionalnih investitora kao što su investicijski i mirovinski fondovi.

*Obranjen magistarski rad
dana 14. studenog 2000. g. pred komisijom:
prof. dr. Dragan Roller
prof. dr. Zoran Ivanović
prof. dr. Franjo Radišić*

Andrej Sablić

MANAGEMENT U FUNKCIJI RAZVOJA TURIZMA CRESA I LOŠINJA

Autor istražuje mogućnosti i opravdanost povezivanja turizma na području Cresko - Lošinjskog arhipelaga kao nedjeljive cjeline. Upoznaje nas s predmetom istraživanja stavljajući naglasak na njegovu aktualnost i tendenciju hrvatskog gospodarstva da turizam postane jedna od najznačajnijih izvoznih grana. Pokazuje to i ugostiteljsko - turistička ponuda otoka

Cresa i Lošinja koja svoje proizvode i usluge plasira pretežno na strana tržišta, a u uvjetima jake inozemne konkurencije ima povećane potrebe za jačanjem vlastite organiziranosti i osposobljenosti za plasman svojih proizvoda i usluga na zahtjevno europsko tržište. Autor potom utvrđuje ciljeve istraživanja kroz koja treba iznaći organizacijski model povezivanja ugostiteljsko – turističke ponude na otocima. Turizam na području Cresa i Lošinja ima sve materijalne komponente za daljnji razvoj – prirodne resurse, geografski položaj, raznolikost kapaciteta – koje su u samome radu pobliže objašnjene. U ovome dijelu autor objašnjava kompoziciju samoga rada te metode koje se koriste u managementu kao znanstvenoj disciplini.

U drugome dijelu autor analizira učinke razvoja turizma kroz uvjete koji postoje na području Cresa i Lošinja a aspekta kulturne, povijesne i prometne povezanosti otoka, plana gospodarenja okolišem čija je svrha izraditi instrumente zaštite prirodnih, kulturnih i povijesnih bogatstava otočja Cresa i Lošinja uz istovremeni uravnoteženi razvoj turizma. Naglasak se stavlja na gospodarenje okolišem s aspekta ekologije, turizma i rekreacije. Analizira se utjecaj gospodarskih subjekata na okoliš koji uključuje promjene u izradu obalnog pojasa otoka, onečišćenje voda i mora koje je zbog razvoja turizma teško izbjeći, pa se predlažu modeli saniranja istih problema. Nakon pobližeg utvrđivanja stanja na otocima analiziraju se nositelji turističke ponude, s posebnim osvrtom na "Jadranku" d.d. i "Cresanku" d.d. kao glavne nositelje ponude otoka. Autor nas upoznaje i s osnovnim podacima o tim poduzećima: načinu na koji je provedena pretvorba poduzeća, provodi analizu poslovanja tih društava i vlasničke strukture, opseg i kvalitetu smještajnih kapaciteta, te analizu sveukupne ponude tih gospodarskih subjekata s posebnim osvrtom na rekreacijsku ponudu, budući je rekreacija vrlo bitan čimbenik u odabiru turističke destinacije.

U trećem dijelu, Mogućnost razvoja turizma, obrazlažu se mogućnosti

razvoja turizma s aspekta strateških ciljeva razvoja managementa i to: izgradnje hotelskih kapaciteta, uključujući i analizu iskorištenosti kapaciteta u prijašnjim poslovnim godinama. Upoznajemo se sa strukturom smještajnih kapaciteta i strukturom ponude koja dosad nije uspjela privući dohodovno interesantnu strukturu gostiju. Budući da kvaliteta usluga te kvaliteta prometnih veza s kopnom nisu bile na razini onoga što bi turizam otoka Cresa i Lošinja morao pružiti gostu, istražuje se mogućnosti podizanja kvalitete usluga kroz povećanje komfora smještaja, kvalitetu prehrane u smještajnim objektima, poboljšanje kvalitete vanpansionske ponude, a što se tiče jačanja prometnih veza s kopnom autora daju se prijedlozi za razvoj kvalitetnijih prometnih veza, poglavito u vrijeme ljetnih mjeseci. U ovome dijelu daju se prijedlozi zajedničkog nastupanja na turističkom tržištu glede proširenja tržišta kroz određene trendove potražnje, kao npr. zdravstveni turizam, nautički turizam, kružna putovanja, koji su već i dosad u praksi davali odlične rezultate na otocima Cresu i Lošinja.

U četvrtom dijelu prikazuje se funkcioniranje poduzetničkog managementa u turizmu otoka kroz načine njegove organiziranosti na otocima Cresu i Lošinja. Posebna se pozornost poklanja organizaciji, razvitku, te funkcioniranju managementa u "Cresanki" i "Jadranci" kao nosiocima ponude otoka. U ovom dijelu objašnjavaju se razine managementa, te razmatraju planovi za razvoj turizma, kao i kadrovska rješenja za unapređenje organizacije nositelja turističke ponude, u smislu integriranja stručnog kadra te kvalitetnijeg upravljanja stručnim kadrom unutar poslovnih subjekata.

U zaključnom dijelu sažima se istraživanje, te daju odgovori na pitanja da li je management nositelja turističke ponude na otocima Cresu i Lošinja u funkciji razvoja turizma na tom području. Hrvatski turizam, pa tako i turizam Cresa i Lošinja imaju priliku uključiti se u svjetske turističke tokove, kako bi se vrijednosti

prirodnog potencijala pažljivim planiranjem te smišljenim ulaganjima i organiziranom promocijom ponude iskoristile na svjetskom turističkom tržištu.

*Obranjen magistarski rad
dana 13. studenog 2000. g. pred komisijom:
prof. dr. Zoran Ivanović
prof. dr. Franjo Radišić
prof. dr. Ante Cicvarić*

Mislav Šimunić

SUVREMENE KOMUNIKACIJE S TRŽIŠTEM I MODELI PREZENTACIJE HOTELA NA INTERNETU

Govoriti, danas, o suvremenom poslovanju, a ne spomenuti Internet kao najbrže rastući medij na svijetu, gotovo je nemoguće - svidalo se to nama ili ne.

U suvremeno organiziranom i tržišno usmjerenom poslovanju hotela planiranje i razvoj ponude predstavlja izuzetno važnu aktivnost s ciljem zadovoljavanja različitih potreba i želja gostiju/turista za vrijeme njihova boravka u hotelu, odnosno turističkoj destinaciji uopće. Za uspješno djelovanje na sve zahtjevnijem i rigoroznijem turističkom tržištu, tržišno usmjereni *poslovni sustav - hotel*, mora posebnu pažnju posvetiti promociji kao načinu komuniciranja s tržištem i vlastitim okruženjem.

Danas Internet, kao medij s najbržim porastom upotrebe, predstavlja *novu dimenziju* u sustavu promocije na globalnom tržištu, odnosno predstavlja *najsuvremeniji oblik komunikacije s tržištem*. Internet je novi medij, koji iz dana u dan postaje sve popularnije "mjesto" za oglašavanje i promociju.

Između mnoštva problema vezanih za "fenomen Internet", koji se često definira kao divlje mutirajuća komunikacijska anarhija, u ovom je radu pažnja posvećena problemu *kvalitete prezentacije informacija o hotelu na Internetu*. Naime, gost se sve češće prvi put

susreće s hotelom putem Interneta. Taj će trend i u budućnosti sve više i brže rasti. Prvi dojam mora biti pozitivan, jer je to preduvjet da potencijalni gost uopće zadrži interes za taj hotel. Ovaj je moment, uz mnoge druge, vrlo važan čimbenik za generalno uspješno poslovanje hotela kao poslovnog subjekta. Iz ove činjenice, upravo, i proizlazi potreba istraživanja Interneta kao novog, moćnog medija za širenje informacija i definiranja specifičnih prezentacijskih modela za prezentaciju hotela na Internetu.

No, često se prezentacijskoj strukturi, sadržaju i dizajnu *MMIM-a* (MultiMedijskih Informacijskih Modela) - Web Site-ova za promociju hotela na Internetu, posvećuje nedovoljna pažnja. Time hoteli gube izuzetnu priliku za optimalno informiranje sa različitim poslovnim partnerima i individualnim korisnicima Interneta. Upravo se ta tematika u radu posebno razmatra, a opisana je i prikazana jedna "optimalna-univerzalna" organizacijska struktura (informacijski *model*) za prezentaciju hotela na Internetu, koja po pojedinim logičkim segmentim *sustavno* opisuje karakteristične točke koje determiniraju hotel kao vrlo važan poslovni subjekt.

Na osnovu analize suvremene multimedijske prisutnosti hotelske ponude na Internetu, te na bazi kvantitativno-kvalitativnog istraživanja provedenog na slučajno izabranom uzorku hotela u Republici Hrvatskoj, u zaključku rada iznose se konkretni zaključci i stavovi iz kojih se izvode prijedlozi i smjernice za rješavanje problema u praksi.

Dakle, upravo se kroz ovaj rad pokušao dati odgovor na pitanje kako se u hotelima Republike Hrvatske koriste pogodnosti koje uz Internet pružaju nove tehnologije, te što treba učiniti da se glede navedene problematike ne zaostaje za suvremenim trendovima u Europi i svijetu.

*Obranjen magistarski rad
dana 28. travnja 2000. godine pred komisijom:
prof. dr. Zoran Ivanović
prof. dr. Željko Hutinski
doc. dr. Igor Brajdić*